

Nr 68.

Ankom till riksdagens kansli den 16 juni 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av framställning från fullmäktige i riksbanken om medel för överflyttande av riksbankens mynt- och medaljsamling till förvaring hos statens myntkabinett.

I skrivelse till bankoutskottet den 21 maj 1943 hava fullmäktige i riksbanken hemställt, att utskottet måtte utverka riksdagens bemyndigande för fullmäktige att för bestridande av kostnader i samband med överflyttande av riksbankens mynt- och medaljsamling till förvaring hos statens myntkabinett av riksbankens medel disponera förslagsvis 8 600 kronor.

Till stöd för framställningen hava fullmäktige anfört följande:

»I den av vice riksbankschefen F. Wallberg verkställda utredningen om riksbankens omorganisation har förslag framställts om att riksbankens mynt- och medaljsamling, som för närvarande förvaras vid riksbankens huvudkontor, skulle deponeras i Kungl. myntkabinettet inom Statens historiska museum. Såsom motiv härför anfördes i utredningen, att samlingen genom det föreslagna arrangemanget skulle bliva lättare tillgänglig för forskare och övriga, som hade intresse av att studera densamma. Den lokal, som nu disponerades för ändamålet, vore därjämte erforderlig för bankens behov. Representanter för museet hade preliminärt förklarat, att hinder från museets sida icke föreläge mot att mottaga samlingen samt att en överflyttning ur forskningssynpunkt vore synnerligen önskvärd.

Föreståndaren för myntkabinettet, antikvarien Bengt Thordeman, har sedermera i en promemoria, som bilägges, givit närmare uttryck för sina synpunkter i frågan.¹

Fullmäktige i riksbanken hava anslutit sig till förslaget. Efter förhandlingar med representanter för museet har ett utkast till avtal numera upprättats mellan riksbanken och Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien såsom företrädare för museet (se bilaga).¹ Enligt punkten 5 i utkastet skall riksbanken förbinda sig att svara för vissa kostnader, som bliva förenade med samlingens överflyttning, nämligen kostnaden för samlingens transport och för tillverkning av utställningsmontrar m. m. Verkställda beräkningar hava givit vid handen, att de kostnader, som riksbanken sålunda skulle förbinda sig att erlagga, komme att uppgå till c:a 8 600 kronor.»

Vid fullmäktiges skrivelse funnos fogade utdrag av protokoll för den 29 april och den 21 maj 1943, utvisande inom fullmäktige uttalade avvikande meningar. Dessa utdrag äro bilagda detta utlåtande. (*Bilagor A och B.*)

¹ Här utesluten.

Utskottet. Med hänsyn till de skäl, som av fullmäktige anförts till stöd för ifrågasvarande förslag, har utskottet funnit sig böra biträda detsamma.
Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må bemyndiga fullmäktige att för bestridande av kostnader i samband med överflyttning av riksbankens mynt- och medaljsamling till förvaring hos statens myntkabinett av riksbankens medel taga i anspråk ett belopp av förslagsvis 8 600 kronor.

Stockholm den 18 juni 1943.

På bankoutskottets vägnar:

GUST. SVEDMAN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från f ö r s t a kammaren: herrar Åkerberg*, Berling, Nordenson, Sandén*, Frig-
geråker, Sundvik* och Sylwan;
från a n d r a kammaren: herrar Svedman, Paulsen, Andersson i Falkenberg*,
K. A. Westman, Hall och Molander*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga A.

Utdrag av protokoll hos fullmäktige i
riksbanken den 29 april 1943.

Närvarande:

ordföranden herr Hammarskjöld
› Amnér
› Björnsson
› Jonsson
› Anderson
› Wallberg.

§ 9. Herr Wallberg erinrade, att han i sitt förslag till riksbankens omorganisation (se sid. 246 i förslaget) ifrågasatt en överflyttning av riksbankens mynt- och medaljsamling till Statens historiska museum. Då samlingens överförande till nämnda museum skulle vara till fördel såväl för riksbanken som för dem, som önskade studera samlingen, hemställde herr Wallberg om bemyndigande för honom att med representanter för museet upptaga förhandlingar i frågan. Om så visade sig möjligt, borde samlingen utställas såsom en enhet inom museet. Avsikten vore att såsom studiematerial i riksbanken behålla vissa sedlar ävensom sådana mynt, av vilka museet redan innehade exemplar. Man kunde förutsätta, att riksbanken finge vidkännas kostnaden för samlingens flyttning till och uppställning inom museet.

Herr *Amnér* framhöll, att en överflyttning av mynt- och medaljsamlingen till Statens historiska museum, som övervägts redan av 1869 och 1872 års riksdagar, enligt hans mening endast borde förekomma samtidigt med överlåtande på staten av äganderätten till samlingen. Ärendet borde därför underställas riksdagens godkännande.

Herr *Björnsson* uttalade sig för att överlämna hela samlingen av mynt i den mån icke dubletter redan funnes hos museet som gåva för att därigenom undvika ett onödigt arbete med revision framdeles.

Fullmäktige bemyndigade herr Wallberg att förhandla i frågan.

Ur protokollet:
Jacob Hagströmer.

Bilaga B.

Utdrag ur protokoll hos fullmäktige i
riksbanken den 21 maj 1943.

Närvarande:

	ordföranden herr	Hammar skjöld
vice	»	Rooth
	»	Amné
	»	Björnsson
	»	Gränebo
	»	Jonsson
	»	Anderson
ävensom	»	Wallberg.

§ 6. Upptogs till förnyad behandling det vid fullmäktiges sammanträde den 29 april 1943 bordlagda ärendet angående ifrågasatt överflyttning av riksbankens mynt- och medaljsamling till myntkabinettet inom Statens historiska museum.

Herr Wallberg meddelade, att han med stöd av fullmäktiges bemyndigande förhandlat i frågan med representanter för museet samt att ett förslag till avtal mellan riksbanken och Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien såsom företrädare för museet i anslutning härtill utarbetats. (Se bilaga.)

Herr Wallberg hemställde, att fullmäktige måtte godkänna förslaget.

Herr Björnsson ansåg, att riksbanken icke borde vidkännas några kostnader i samband med överflyttandet såsom förutsattes i punkt 5 i förslaget, samt hemställde därför, att denna punkt måtte omarbetas.

Herr Amné anförde:

»Av olika skäl anser jag en överflyttning av riksbankens år 1756 grundlagda, unika specialsamling av svenska mynt till Statens historiska museum mindre välbetänkt. Redan år 1872 avskildes efter riksdagens beslut de mynt i samlingen, som icke funnos representerade i statens samlingar och överlämnades till dessa utan ersättning. Riksbankens myntsamling har således intet intresse för den stora allmänheten, som i historiska museets större och rikhaltigare samlingar finner allt, som innehålles i bankens mindre men för forskaren värdefulla specialsamling. Riksbankens myntsamling har alltid varit tillgänglig för forskare och är så alltjämt; och det är enligt mitt förmenande en fördel för framtidens forskare, att den dyrbara samlingen bibehålles i riksbanken, där den ligger relativt väl skyddad för olika risker, såsom krigshändelse, eld, stöld, utbyten o. s. v. En offentlig samling kan genom oförutsedda händelser eller åtgärder spolieras och i sådant fall är det ju till en fördel, att icke *allt*, vad staten i sådan väg äger, på en gång går förlorat.

Samlingen — f. n. inrymd i en i tredje våningen inom huvudkontoret belägen lokal, som ur arbetssynpunkt är mindre tillfredsställande — kan mycket väl inläggas i annat ledigt utrymme, varigenom den nuvarande lokalen bleve disponibel för annat ändamål.

Att Kungl. Myntkabinettets nuvarande ledning gärna skulle se att riksbankens specialsamling införlivades med myntkabinettets är förståeligt, men jag är övertygad om att kommande tiders forskare med glädje skulle se, att densamma förblivit i bankens vård.

Slutligen skulle en överflyttning till myntkabinettet draga icke obetydliga kostnader, vilka enligt förslaget till avtal skulle betalas av riksbankens medel. Så vitt jag kan förstå, komme en sådan överflyttning att bliva av bestående natur. Om bankens samling överflyttas till Statens historiska museum såsom deposition, kan jag icke finna annat än att riksbanken, då det här är fråga om ett miljonvärde, måste tid efter annan låta företaga inventering eller undersökning för att konstatera att allt finnes i behåll. En inventering av en myntsamling är emellertid synnerligen tidsödande (inventeringen av bankens samling tog senaste gången en tid av c:a 2 månader i anspråk). För undvikande härav samt då depositionens natur måste medföra talrika möjligheter till meningsskiljaktigheter mellan vårdaren och deponenten, anser jag, att därest fullmäktiges majoritet skulle anse, att en överflyttning i alla fall bör komma till stånd, det vore mera rationellt att taga steget fullt ut och att bankens samling överlämnas med full äganderätt. Ett dylikt beslut torde emellertid fordra riksdagens godkännande.

Åberopande vad jag anfört, yrkar jag emellertid, att riksbankens mynt- och medaljsamling, känd och uppskattad av forskare såväl inom som utom landet, får kvarbliva i bankens vård och att någon framställning om samlingens överlåtande till Statens historiska museum icke måtte göras.»

Övriga fullmäktige, som biträdde herr Wallbergs förslag, beslöto att avlåta skrivelse till bankoutskottet av den lydelse registraturet utvisar med hemställan om bemyndigande att disponera erforderliga medel för täckande av de kostnader, som riksbanken skulle hava att bestrida enligt avtalet.

Ur protokollet:

Jacob Hagströmer.